

Fjärde roten, tomt 110

Kvarteret Frimuraren

Tredje roten 1637–57v

Andra roten 1657h–70

Också kallad 5.29

Hörnet mellan Drottninggatan 24, norra sidan, och östra sidan av Korsgatan

Den bestod av en tomt delad i en västlig och en östlig hälft.

Gränsade i norr till 5.28. Nutida samb. m 5.29

Västra delen av 4.110

Det är möjligt, att redan *Henrik Westerman* ägde denna halva tomt (liksom granntomten 5.28. se denna) ty efter *änkan Elsebe Westermans-Braun Johans* död 1680 (begr. 15 sept.) övergick visserligen tomten först till sonen *Henrik Braun Johan* men sedan denne hade sålt huset till sin halv-syster *biskopinnan Elsebe Westerman* överklagade deras svägerska *Mag. Nicolaus Westermans änka Elisabeth Wiebers* försäljningen, hänvisande till börsrätten. Hon tillerkändes också den 5.9.1692 ”hus i hörnet mellan Gustav von Akern i öster (4.110 el 5.29) och rådman Gerhard Braun Johan i norr” och huset värderades då till 550 d smt.

Hur det nu gick till, så lyckades ”kommissarien och rådsförvanten” *Henrik Braun Johan* (född 1642, död 1696) åter förvärva huset (om honom se 5.24). Hans arvingar sålde gården i hörnet mellan justitieborgmästaren (*Gerhard Braun Johan*) i norr (5.28) och sal *Gustaf von Ackerns* arvingar i öster (östra delen av 4.110 el 5.29) till

handlanden Jonas Hägg

för 600 daler, uppbud 11.12.1699. *Jonas Hägg* var gift med *Mariken Sahlgren*, dotter till *vice borgmästaren i Uddevalla Per Nilsson* och syster till stamfadern för Göteborgsgrenen av släkten *Sahlgren handelsmannen och kyrkoföreståndaren Nils Persson*. *Jonas Hägg* hade själv inte särdeles stor framgång i sin handel. Från magistraten avgick det de 24.5.1714 ett brev till *landshövdingen i Skaraborgs län Cederhielm* angående *Jonas Häggs* egendoms sekvestrerande. Personligen borde han i säkert förvar föras till staden och hans i Skaraborgs län befintliga egendom, lös som fast, ställas till *herr Wassenii* betalning. 1718 (mag. prot. sid 494) meddelade *Jonas Hägg*, att han åstundade uppsäga sitt burskap, då han inte uthärdade det längre.

Östra delen av 4.110

Albert Aman

1637–50, vilken 1639 kallas ”krämare”. *Albrecht Aman* omtalas 1653 i fjärde roten. Han avled 1654. Han var gift med *Hilleke Willms*, död 1639 (begr. Chr 30/7). Vid rätten fordrades *Albrecht Aman* den 23.5.1642 på inventarium av *Johan de Bur*.

Aman hade många barn bl.a.

Johan Aman, av Berg (II:1–2, 55–56) kallad ”hantverksmästare. Nämns 1661 Ägde hus 1676.” Han är den vinförlåtare, som vid kämnärsrätten den 13.9.1665 stämde sin kollega *Matthis von Felden*.

Wilhelm Aman, var skräddaremästare.

Altie Aman, född 1628, död 1680. Gift med

Lucas Arendtsson 1657: 15

Gustaf von Ackern

1650–81: M1676

1656: 2.4, 1657: 1.2 + 1.2, 1658: 3, 1659–62: 1½, 1666–70

Handlande och hospitalsföreståndare. Han var son till presidenten *Rudgier von Akern*, död 1646 och *Justina*, död 1664.

Han intar 1647 sin faders plats i längden i andra roten. Den 13.1.1650 gifte han sig med *Altie Aman* och flyttade då till svärfaderns gård.

Lorens Eybers vände sig i kämnärsrätten den 4.8.1648 mot *Gustaf von Ackern* (*fullm. Matthias Andersson*) Eftersom *Gustaf von Akern* erkände sin till L. E. den 16.4.1646 på 100 rdr utgivna obligation och icke kunde bevisa något vara betalt måste han månatligen betala honom utan vidare förhållande i gott gångbart silvermynt.

Gustaf von Ackern och *Hans Möller* (genom *Christian Meijer*) erhöll den 18.2.1652 i underrätten uppskov för godvillig förlikning. 27 februari utsågs gode män *Joakim Peltzer*, *Olefir Petersson* och *Cornelis Fellbier* att likvidera tvistiga räkningar mellan *Gustaf von Akern* och *Hans Möller* den yngre.

David Amia och *Gustaf von Ackern* mötte vid Göteborgs underrätt den 20.8.1652 von Ackerns faktor *Anders Andersson från Vänersborg*. *Gustaf von Ackern* inlade räkning under Karlstads signet på åtskilliga krydderier, som hade kommit bort ur ett fat på vägen här ifrån till Karlstad. Han begärde, att *Anders Andersson*, som skulle mottaga kryddfattet på hans vägnar och se till att det fraktades vidare till Karlstad, skulle redogöra för om det då var väl bibehållet. *Anders Andersson* svarade, att när han mottog det vid Strömmen var det väl bibehållet. Han överlämnade strax kryddfattet till en viss forman i Händare, som förde det till Vänersborg och lämnade det till denna stads skeppare *Oluf Olufssons* skuta. Sedan reste *Anders Andersson* hit till Göteborg och kunde inte ställas till svars för att kryddfattet hade förkommit.

Rätten fann *Anders Anderson* skyldig att på sin principals vägnar söka dem, som haft hand om godset. Saken skulle slutbehandlas på vederbörlig ort och ställe. Beträffande *Gustaf v Ackerns* krav på sin faktor *Anders Andersson* om 1½ skeppund stångjärn som i vikt saknades på 6 skeppund, då *Anders Andersson* på *Gustaf von Ackerns* vägnar låtit beställa det hit från Karlstad. och nu invände, att stångjärnet hade allenast levererats till stycketal, som han föregav vara tillfyllest. Rätten bestämde att *Anders Andersson* var tvungen att såsom *Gustaf von Ackerns* faktor svara *Gustaf von Ackern* för 12 lispund och 5 markpund järn, som resterade på de 6 skeppund som han för *Gustaf von Akerns* räkning hade beställt hit från Karlstad i synnerhet som (”helst emedan”) sedlarna på dess stycketal, som utgivits av hans underhavande frakt- och formän, inte överensstämde. ”Han söke sin man som han hälst och bäst gitter.”

David Amian och *Gustaf von Ackern* mot *Anders Bark* i *Vänersborg* Parterna skulle sammanträda om det järn som *Anders Bark* haft om händer i *Karlstad* och som hade försvunnit på vägen till *Göteborg*.

Vid underrätten var han den 7.11.1662 fullmäktig för sin svåger *Johan Aman* contra *Börge Andersson* för skuld liksom även vid samma rätt den 9.10.1678 mot *Albrecht Nübuhr*.

Han omtalas som god man 1666. Se 4.47.

Han nämns som svåger till *barberaren Jürgen Schwartzkopf* (se 4.37), hos vilken han bodde 1667–69.

Den 7.8.1671 blev han föreståndare för hospitalet och avlade sin ed som sådan inför magistraten.

Den 26.2.1672 begärde *Jürgen Hansson* på sina och sin broders *Paul Hanssons* vägnar att *Gustaf von Akern*, som f.d. hade varit bokhållare över Saltkompaniet skulle redogöra för utdelningen av deras intresse i Saltkompaniet, som i arvsförfogandet efter deras fader fordom rådmann *Hans Jürgensson* hade transporterats och anförtrots deras svåger *Peter Koopman*. Det hade överlevererats till deras styvmors hustru *Elsebe Westermans* bror *Henrik Braun Johan* och av honom översänts till systemen i *Karlstad*.

1684 nämnes *Gustaf von Akern* som god man vid arvdöling. Se 4.32.

Han begravdes 74 år gammal den 7.3.1697. Arvingarna ägde gården 1699.

Gustaf von Akerns dotter *Lorentz Goos änka* bodde i gården 1677.

Enligt tomtöreslängden 1700 var gården granngård till *Coopmans* änkas gård (? denna var 4.112 ö).

1707 erlade *Fredrik Krantz* 30-penning. Han var ägare 1717, då gården sades vara hans bakgård. 7.6.1721 anmälde *Fredrik Krantz* (född 1673, död 1736, gift med *Dorothea von Akern*, död 1717), att han ville ånyo bebygga ”sin brända tomt jämte den platsen, som låg emellan *Kommandantshuset* och *Sigbrand Rosenbusch*”.

Avlidne rådmann *Crantz* gård inropades 1637 på auktion av assessor *Johan Andris Olbers*.

1756 värderades avl rådmann *Jean Olbers* gård på *Kors-* och *Drottninggatorna*.

1758 ägdes gården av avl rådmann *Jean Olbers* arvingar.

1765 (kallat 4.93) *Handelsman Anders Jönssons änka*

8.7.1776 Första gången lät handelsman *Herr Elias Törnsten* uppbjuda ett i stadens andra kvarter vid *Korsgatan* emellan handelsman *herr Nicolaus Arvidssons* å norra och *Lorentz Jensen* å södra sidan ägande hus beläget hus och gård med därtill hörande bakgård åt *Drottninggatan* emellan *herr kontrollören Thure Gabriel Walkes* hus (4.111) å östra och handelsmannen *Lorents Jensens* hörnhus å västra sidan belägen, vilket *herr Törnsten* inropat efter avlidne rådmannen *Olbers* änkefru *Anna Christina Palm* den 14.6.1776 för 6 800 d smt, 30-penning 226 daler 21 1/3 öre smt.

2.6.1778 pantsattes *Elias Törnstens* och *Christina Liedgrens* hus på *Kors-* och *Drottninggatan* till *Göteborgs* *Gymnasie-* och *stipendiekassa* för 662 rdr specie (se framtomten 5.28).

1786–90 *Herr Elias Törnstens* baktomt, framtomt i 5.28 (tidigare 1775 kallat 4.95, baktomt till 5.30 handelsman *Lorentz Jensen*)

Gården uppbjöds av:

handl B H Rydin den 3.11.1794

Heyman Salomon 14.8.1797

1800 N B Tronells bakgård, avgiften inbegripen i 5.28

1807 N B Tronells änka etc

Senare uppbud av 4.110

bokbindare Eric Andersson

23.4.1838